

L'ADMINISTRACIÓ TURÍSTICA

INTRODUCCIÓ EVOLUCIÓ HISTÒRICA DE L'ADMINISTRACIÓ TURÍSTICA (1)

“EL TURISME ÉS L'AFICIÓ A VIATJAR PER PLAER.”

- A mesura que s'ha anat incrementant l'interès del ciutadà per viatjar, s'ha produït una intervenció cada vegada més intensa dels poders públics per a organitzar i canalitzar el turisme, cosa que ha originat la creació d'una “administració turística”. La seua justificació està en la necessitat de regular el mercat turístic, impedit situacions de monopoli, regulant els requisits de l'establiment d'empreses, la protecció del medi ambient, l'ordenació del territori, la regulació dels drets dels consumidors, l'atorgament de les necessàries ajudes i subvencions, protecció del turista, etc.
- Són molts els àmbits enumerats en què l'administració turística intervé en matèria de turisme i açò suposa l'existència de moltes normes en els diferents àmbits.

(1) Contingut de les diapositives 1 a 7 tret del manual *Derecho del turismo* de David Blanquer Criado.

- ▶ La Constitució Espanyola sols fa referència al turisme quan es refereix a la distribució competencial entre l'Estat i les CCAA. Així en l'article 148.1.18 fa referència a l'ordenació i la promoció del turisme, considerant-lo de competència exclusiva de les CCAA en el seu àmbit territorial. Són, per tant, aquestes les que legislen. L'Estat disposa de competències:
  - Art. 149.1.13: bases i coordinació general de l'activitat econòmica.
  - Art 149.1.10: competència exclusiva en matèria de comerç exterior.
  - Art. 149.1.3: relacions internacionals.

EVOLUCIÓ DE LA LEGISLACIÓ

▶ LEGISLACIÓ PRECONSTITUCIONAL.

- La primera disposició de caràcter turístic fou el Reial decret de 6 d'octubre de 1905, pel qual es crea la Comissió Nacional per al Foment del Turisme.
- Després es va crear per Reial decret 745/1928, de 25 d'abril, el Patronat Nacional de Turisme. Va ser en aquest moment quan es va crear la Xarxa de Paradors de Turisme.
- Posteriorment apareix una Direcció General de Turisme en 1939.
- El període entre 1950 i 1973 és el del gran “boom turístic” en l'àmbit nacional i internacional. El turisme es converteix en una indústria cada vegada més pròspera amb un impacte en augment en l'economia nacional, la qual cosa suposa una creixent intervenció de l'administració com a mitjà d'organitzar el mercat.
- Es crea el Ministeri d'Informació i Turisme en 1951.
- Es dicten dues normes amb gran intervencionisme per part de l'Administració: per una part la llei 48/63, de 8 de juliol, que intervé en l'ordenació i coordinació del turisme, i la llei 197/63, de 28 de desembre, de centres i zones d'interès turístic nacional que té com a objectiu l'ordenació turística del territori espanyol (busca establir nuclis turístics).
- El Decret 1077/77, de 28 de març, declara alguns municipis (entre ells, dintre de la Comunitat Valenciana, Benidorm, Benicàssim i Gandia) “territoris de preferent ús turístic”. Amb aquesta mesura es vincula la intervenció turística amb els termes municipals.

▶ LEGISLACIÓ POSTCONSTITUCIONAL.

- La CE ha significat una nova estructura de poder i s'ha passat d'un Estat fortament centralitzat a un altre en el qual es comparteix gran part de les competències entre diversos ens territorials. En aquesta nova distribució de competències les CCAA tenen la competència exclusiva sobre aquesta matèria. La Comunitat Valenciana, com quasi totes les CCAA, ha dictat lleis sobre ordenació del turisme. La llei 3/1998, de 21 de maig, de turisme de la CV diu en la seua exposició de motius que la Generalitat té competència exclusiva sobre la promoció i l'ordenació del turisme en el seu àmbit territorial.

- ▶ La Llei 3/1998, de 21 de maig, estableix criteris d'ordenació de l'activitat turística. Amb aquests, es restringeix la llibertat d'activitat empresarial i açò afecta l'article 38 de la CE.
- ▶ La llei té com a element fonamental la protecció dels drets dels consumidors i usuaris.
- ▶ Aquesta llei, com altres d'autonòmiques, també s'ocupa de la protecció del medi ambient, ja que l'activitat turística té un impacte ambiental sobre l'aigua, el sòl, l'aire, etc. (regulació en la llei valenciana dels plans d'espais turístics).
- ▶ El turisme també té efectes de gran intensitat sobre l'ordenació del territori i l'urbanisme. Per tant, la llei autonòmica valenciana, com altres lleis, planteja la necessitat d'elaborar plans d'ordenació turística.

L'ORGANITZACIÓ ADMINISTRATIVA DEL TURISME. INTRODUCCIÓ

- ▶ Multiplicitat d'administracions que intervenen i utilització de totes les fórmules conegudes de gestió administrativa.
- ▶ L'Estat, CCAA i EELL es troben més o menys directament relacionades amb la gestió del turisme.
- ▶ Totes les fórmules organitzatives, des de la gestió ordinària i tradicional fins a la utilització de les més recents fórmules de "fugida del dret administratiu", es donen en aquesta organització.
- ▶ En el model organitzatiu del turisme es passa d'un criteri merament quantitatiu a un criteri qualitatiu sense perdre de vista la importància econòmica del fenomen turístic.

L'ADMINISTRACIÓ TURÍSTICA DE CARÀCTER TERRITORIAL.

L'ADMINISTRACIÓ DE L'ESTAT

- ▶ Les competències de l'Estat són exercides pel Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme a través de la Secretaria d'Estat de Turisme, la qual està estructurada de la següent forma:
  - Subdirecció General de Cooperació i Competitivitat Turística.
  - Subdirecció General de Desenvolupament i Sostenibilitat Turística.
  - Divisió d'Anàlisi de la Informació i Avaluació de les Polítiques Turístiques.

- ▶ També s'ha de destacar l'Institut de Turisme d'Espanya, que serà objecte d'estudi dintre de l'administració institucional. A aquest li correspon la gestió dels paradors de turisme i les oficines espanyoles de turisme a l'estranger, que són els òrgans encarregats de l'acció turística exterior de l'Estat.
- ▶ Especial importància tenen dintre de l'administració ordinària els organismes dedicats a la coordinació de la política turística, bé entre els diferents ministeris, bé entre l'Estat i altres administracions públiques o amb el sector privat. Cal destacar la Comissió interministerial de turisme i la Conferència sectorial Estat/CA sobre turisme.
- ▶ Per últim, s'ha de fer referència a l'Institut d'Estudis Turístics com a institució principal de les dedicades a elaborar instruments d'anàlisi del turisme espanyol.

L'ADMINISTRACIÓ TURÍSTICA DE CARÀCTER TERRITORIAL.

L'ADMINISTRACIÓ DE LES CCAA

- ▶ És en l'àmbit autonòmic on s'han aplicat fórmules més innovadores de gestió i on s'ha recorregut a l'administració institucional per aconseguir els objectius desitjats.
- ▶ Hi ha CCAA que gestionen directament mitjançant l'administració ordinària, altres que utilitzen una societat que es regula pel dret privat i altres que han creat un ens instrumental de caràcter públic.

L'ADMINISTRACIÓ TURÍSTICA DE CARÀCTER TERRITORIAL. LES ENTITATS LOCALS

- ▶ Municipis, províncies, comarques, mancomunitats i altres ens han desenvolupat una determinada política turística i, per tant, han establert la corresponent organització administrativa. No obstant això, la seua incidència en l'elaboració de les polítiques turístiques és escassa. Davant el model italià, en el qual els municipis són l'eix de la política turística, a Espanya sols ocupen una posició secundària.

EL MUNICIPI TURÍSTIC

- ▶ Les característiques d'aquestes entitats són:
  - Afluència d'un nombre de visitants, normalment amb caràcter estacional, superior en proporció significativa a la població de dret del municipi.
  - Poden subscriure convenis específics amb l'administració autonòmica.
  - Establir tributs singulars vinculats a l'activitat turística.
  - Inclusió preferent en els plans d'obres i serveis.
  - Possibles alteracions de l'ordenament urbanístic general.

L'ADMINISTRACIÓ INSTITUCIONAL

- ▶ L'Administració Institucional està constituïda per:
  - Organismes autònoms.
  - Entitats públiques empresarials.
  - Societats mercantils.
  - En Administració de l'Estat:
    - Institut de Turisme d'Espanya (TURESPAÑA).
    - Paradors de Turisme d'Espanya.

- ▶ TURESPAÑA és l'organisme nacional de turisme responsable del màrqueting d'Espanya en el món i de crear valor per al seu sector turístic impulsant la sostenibilitat econòmica, social i mediambiental de les destinacions nacionals. La seua missió és constituir l'avantguarda de l'estratègia del turisme espanyol, coordinant i liderant els actors públics i privats.

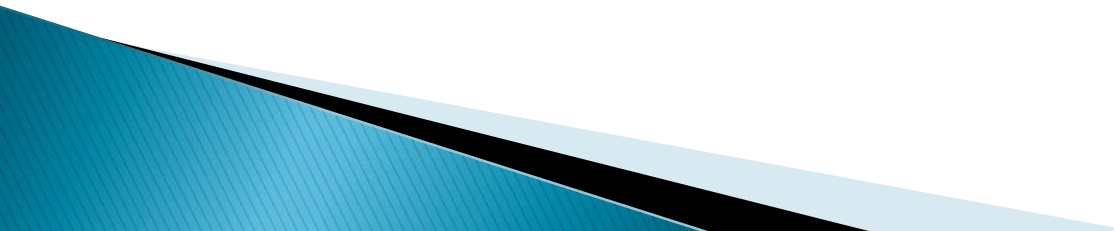
Marca turística Espanya, màrqueting i coneixement són els tres pilars sobre els quals Turespaña basa la seua estratègia i actuació, fonamentat en la col·laboració publicoprivada.

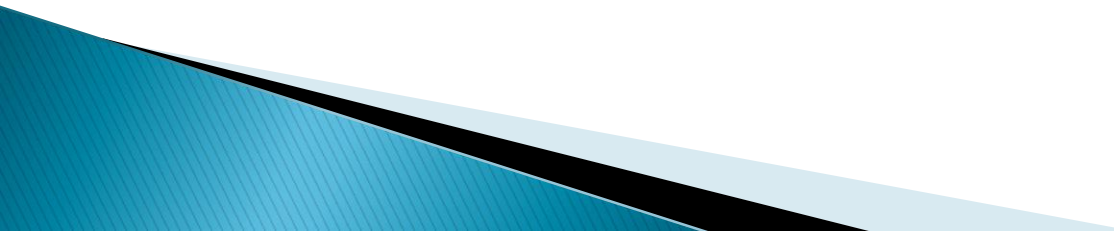
Turespaña té una xarxa de 33 conselleries de turisme a l'exterior que actuen com a cèl·lules de coneixement i màrqueting i plataformes de negoci per al sector. El seu paper a l'exterior és essencial per a l'execució de l'estratègia de la promoció turística internacional. El Pla nacional i integral de turisme aprovat pel Consell de Ministres és el full de ruta de l'administració turística de l'Estat espanyol per a crear les bases d'un sector turístic competitiu en el nou escenari internacional.

ADMINISTRACIÓ INSTITUCIONAL

- L'administració institucional de la comunitat autònoma.

Utilització bàsicament de dues fórmules:

- Empresa pública. Exemple: Turismo Andaluz, Sociedad Anónima.
  - Entitat de dret públic. Exemple: Agència Valenciana de Turisme.
-

- ▶ L'Agència Valenciana del Turisme, amb els diferents serveis i delegacions, conforma l'ens públic de la Generalitat al qual correspon el foment i l'ordenació de l'activitat turística i, en general, l'execució de la política turística de la Generalitat, d'acord amb les directrius establides per la Secretaria Autonòmica de Turisme i sota la directa i superior autoritat del conseller de Turisme.
  - ▶ L'Agència Valenciana del Turisme és una entitat de dret públic de la Generalitat, de les previstes en l'article cinc, número dos, del text refós de la Llei d'hisenda pública de la Generalitat, aprovat per Decret legislatiu de 26 de juny de 1991, a la qual correspon el desplegament de la política turística de la Generalitat.
  - ▶ L'Agència Valenciana del Turisme, amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar per al compliment de les seues finalitats, està adscrita a la Conselleria de Turisme, a través de la Secretaria Autonòmica de Turisme, òrgan al qual correspon el control i la supervisió de l'activitat i funcionament de l'Agència i la política turística.
-

- ▶ L'Agència Valenciana del Turisme es regeix pel que estableix l'article 67 de la Llei 3/1998, de 21 de maig, de Turisme de la Comunitat Valenciana, pel seu Reglament i per les altres disposicions d'aplicació a les empreses públiques de la Generalitat.
- ▶ L'Agència Valenciana del Turisme ha d'ajustar la seua activitat a l'ordenament jurídic privat, i està subjecta en les seues relacions jurídiques externes, en les adquisicions patrimonials i en la contractació, excepte en allò que, per la seua naturalesa jurídica li siga d'aplicació, en la Llei de contractes de les administracions públiques.
- ▶ Tot i això, l'Agència ha de sotmetre la seua activitat a les normes de dret públic en aquelles actuacions que suposen l'exercici de potestats administratives, com ara la concessió de subvencions, l'ordenació del sector turístic, la inspecció, disciplina, autorització i classificació d'empreses i les activitats turístiques, i qualssevol altres que tinguen naturalesa jurídica anàloga.

ADMINISTRACIÓ INSTITUCIONAL DE LES CORPORACIONS LOCALS

- ▶ Patronats provincials i municipals. Són organismes autònoms dependents directament de l'administració que els crea i són una forma de gestió directa. La seua creació correspon a l'ajuntament o diputació en ple.